

AKČNÝ PLÁN PRE NAPLŇANIE KONCEPCIE ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU NA ROKY 2016 – 2020 V ROKOCH 2019 – 2020

Dokument vypracoval Odbor mládeže Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci s IUVENTOU – Slovenským inštitútom mládeže na základe diskusie s aktérmi mládežníckej politiky.

Úvod

Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020¹ (ďalej len „koncepcia“) je strategickým dokumentom štátnej politiky, ktorý špecifikuje prioritné ciele štátu v oblasti práce s mládežou do roku 2020.² Nadväzuje na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020³ tým, že prispieva k napĺňaniu strategických cieľov pre oblasť práce s mládežou.

Implementácia Koncepcie rozvoja práce s mládežou na roky 2016 - 2020 počítala s vytvorením dvoch akčných plánov do roku 2020. Prvý akčný plán na obdobie 2017 – 2018 a druhý na obdobie 2019 – 2020. Aby bola zabezpečená kontinuita a nadväznosť týchto akčných plánov, bol prvý akčný plán priebežne vyhodnotený a výstupy tohto hodnotenia boli zohľadnené pri príprave druhého akčného plánu na roky 2019 – 2020.

Za implementáciu Koncepcie rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 je zodpovedné MŠVVaŠ SR a vykonáva ju v spolupráci s organizáciou IUVENTA – Slovenským inštitútom mládeže a ďalšími subjektmi v zmysle časti C. uznesenia Vlády SR č. 16 z 13. januára 2016 (ďalej len „aktéri práce s mládežou“). Monitoring a sledovanie napĺňania koncepcie vykonáva Medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže.

Akčný plán je rozdelený do deviatich oblastí nasledovne:

- 1.) Potreby mladých ľudí ako východisko pre prácu s mládežou
- 2.) Kvalitná práca s mládežou
- 3.) Aktéri práce s mládežou
- 4.) Financovanie práce s mládežou
- 5.) Zviditeľňovanie a uznávanie práce s mládežou
- 6.) Participácia
- 7.) Tvorivosť, podnikavosť a zamestnanosť
- 8.) Sociálna inklúzia
- 9.) Zdravie a zdravý životný štýl

Každá oblasť obsahuje definované ciele, ktoré je potrebné naplniť v priebehu rokov 2019 – 2020. Následne akčný plán uvádza opatrenia, ako tieto ciele môžu byť dosiahnuté, gestorov jednotlivých cieľov a partnerov, ktorí sa spolupodieľajú na ich splnení a termíny ukončenia úloh. V poznámkach pod čiarou sú uvádzané spôsoby realizácie opatrení jednotlivými aktérmi.

¹ Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 bola schválená vládou SR dňa 13. januára 2016 uznesením č. 16.

² Celé znenie Koncepcie rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020:
http://www.minedu.sk/data/files/5762_koncepcia_prace_s_mladezou.pdf

³ Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 bola schválená vládou SR dňa 23. apríla 2014 uznesením č. 192.

Oblasť 1: POTREBY MLADÝCH ĽUDÍ AKO VÝCHODISKO PRE PRÁCU S MLÁDEŽOU

Cieľ:

Systematicky zisťovať a analyzovať potreby mladých ľudí na všetkých úrovniach – celoštátnej, regionálnej i miestnej, zistenia zverejňovať a na ich základe prijímať zodpovedajúce opatrenia.

Opatrenia:

1.1 Prostredníctvom prieskumov, výskumov a analýz vykonaných v širokej spolupráci aktérov z rôznych oblastí života mládeže, zmapovať potreby a aktuálne trendy v živote mladých ľudí. Na základe vyhodnotenia výsledkov, výstupy následne preklápať do cieľov a aktivít smerujúcich k zlepšeniu života mladých v krajine⁴.

Gestor: IUVENTA

Partneri: MŠVVaŠ SR, aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020

Oblasť 2: KVALITNÁ PRÁCA S MLÁDEŽOU

Cieľ:

Ovplyvňovať kvalitu prostredia pri práci s mládežou zameraním sa nielen na kvalitu jednotlivých organizácií, ako aktérov práce s mládežou, ale aj na kvalitu samotných pracovníkov s mládežou a kvalitu dostupných informácií.

Opatrenia:

2.1 Analyzovať existujúce opatrenia a existujúce štandardy kvality v práci s mládežou na úrovni organizácií pracujúcich s mládežou na národnej úrovni. Porovnať ich so štandardami na európskej úrovni. Zároveň analyzovať vnímanie kvality práce s mládežou medzi pracovníkmi s mládežou a mladými ľuďmi⁵.

⁴ Na národnej, regionálnej a miestnej úrovni skúmať, mapovať a vyhodnocovať:

- potreby, aktuálne trendy (subkultúry) a tendencie správania sa mladých ľudí ako východisko pre prácu s mládežou;
- hodnotové zameranie mládeže voči iným národom, kultúram, znevýhodneným a marginalizovaným skupinám za účelom eliminácie radikalizácie mládeže a tendencii k násilnému extrémizmu;
- trendy, faktory, podoby a dôsledky sociálneho vylúčenia mládeže a komplexne mapovať potreby mladých ľudí zasiahnutých alebo ohrozených sociálnym vylúčením. Na základe zistení nastaviť opatrenia, nástroje a služby zamerané na odstránenie a predchádzanie vzniku sociálneho vylúčenia mládeže.

⁵ Na národnej, regionálnej a miestnej úrovni :

- Zviditeľniť príklady dobrej praxe v oblasti kvality práce s mládežou a mapovať zavedené nástroje na meranie podpory rozvoja kvality práce s mládežou podľa existujúcich výstupov z projektov financovaných prostredníctvom Programov pre mládež.
- Nastaviť očakávania výsledkov kvalitnej práce s mládežou a vytvoriť rôzne nástroje na jej podporu vo všetkých kľúčových oblastiach.
- Dať priestor vzdelávaniu a systémovej podpore realizátorov práce s mládežou, aby využívali rôzne nástroje a tým vykonávali kvalitnú prácu s mládežou.
- Rozšíriť akreditáciu programov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou v rámci zákona č.282/2008 Z. z. aj o akreditáciu inštitúcií.

2.2 Na základe spracovaných analýz nastaviť štandardy, kritériá a indikátory kvality :

- pre rôzne typy práce s mládežou (mládežnícke organizácie členského typu, servisné organizácie pre mládež, reprezentatívne mládežnícke organizácie so zastupiteľskými štruktúrami, práca s neorganizovanou mládežou, práca s mládežou v otvorených zariadeniach a pod.,
- pre profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov s mládežou v špecializovaných činnostiach v oblasti práce s mládežou.

2.3. Vytýčiť indikátory na meranie úrovne napĺňania kritérií zadefinovaných pri jednotlivých štandardoch kvality práce s mládežou. Zaviesť do praxe nástroje na meranie a podporu rozvoja kvality v práci s mládežou⁶.

2.4 Zvážiť vytvorenie systému udeľovania značky kvality pre organizácie, na základe definovaných kritérií.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, PDCaO a ďalší aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020

Oblasť 3: AKTÉRI PRÁCE S MLÁDEŽOU

Cieľ:

Podporiť vzdelávanie jednotlivých aktérov práce s mládežou a ich vzájomnú spoluprácu reagujúcu na aktuálny stav a potreby mládeže.

Opatrenia:

3.1 Vypracovať novú a aktualizovanú príručku „Čítanka pre samosprávy⁷“ ako metodickú podporu pri výkone kompetencií samospráv v oblasti práce s mládežou na regionálnej a lokálnej úrovni.

3.2 Prostredníctvom stretnutí posilniť postavenie mestských mládežníckych parlamentov, obecných rád mládeže, krajských rád mládeže, ako aj žiackych školských rád navzájom a voči ostatným aktérom práce s mládežou. Zároveň podporovať partnerstvo a rešpektujúcu komunikáciu so zástupcami samospráv, zamestnávateľmi, školami, mládežníckymi organizáciami a ďalšími aktérmi v oblasti práce s mládežou.

3.3 Vytvoriť systém pravidelných stretnutí zástupcov MŠVVaŠ so zástupcami samospráv za účelom výmeny informácií v oblasti mládežníckej politiky.

⁶ Spôsoby realizácie opatrení:

- Uskutočniť kvalitatívny výskum na zisťovanie toho, čo si samotní aktéri predstavujú pod pojmom kvalita.
- Zadefinovať kompetenčné profily pracovníka s mládežou na rôznych úrovniach a k tomu zadefinovať vzdelávania týchto pracovníkov.

⁷https://www.iuventa.sk/files/documents/Publik%C3%A1cie/Metodick%C3%A9%20materi%C3%A1ly/Particip%C3%A1cia/93-citanka05_preview.pdf

3.4 *Vypracovať metodický rámec/príručku kompetencií pre pracovníka s mládežou a koordinátora práce s mládežou⁸.*

3.5 *Prostredníctvom školení vzdelávať pracovníkov s mládežou o nových trendoch a kľúčových témach súvisiacich s problematikou mládeže.*

Gestor: IUVENTA, MŠVVaŠ SR

Partneri: ZMOS, mládežnícke parlamenty, krajské rady mládeže, žiacke školské rady, aktéri tretieho sektora v oblasti práce s mládežou, samosprávy

Termín: 2019 – 2020

Oblasť 4: FINANCOVANIE PRÁCE S MLÁDEŽOU

Cieľ:

Pripraviť rámec pre budúci finančný program pre podporu práce s mládežou.

Opatrenia:

4.1. *Pripraviť novú dotačnú schému MŠVVaŠ SR pre oblasť podpory práce s mládežou na nasledujúce obdobie.*

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, zástupcovia strešných mládežníckych organizácií, ACVČ SR

Termín: 2020

Oblasť 5: ZVIDITEĽNOVANIE A UZNÁVANIE PRÁCE S MLÁDEŽOU

Cieľ:

Zabezpečiť pravidelné informovanie verejnosti, pracovníkov s mládežou, mladých ľudí a ostatných aktérov práce s mládežou o spoločenskej kredibilitate práce s mládežou. Zároveň iniciovať partnerstvá s jednotlivými aktérmi práce s mládežou a inými subjektmi s cieľom posilniť spoločenské a formálne uznanie výsledkov práce s mládežou.

Opatrenia:

5.1 *Realizovať informačné a propagačné aktivity o prínosoch práce s mládežou smerované najmä mimo sektor (spoločenské uznanie) na všetkých úrovniach.*

5.2 *Pravidelne zverejňovať príklady dobrej praxe v oblasti práce s mládežou, ako aj základné štatistické údaje o výsledkoch projektov podporených v rámci Programov pre mládež 2014-2020.*

⁸ V rámci regionálnej samosprávy.

5.3 Diskusia a príprava podmienok pre fungovanie jednotného a kvalitného informačného portálu na zviditeľňovanie neformálneho vzdelávania a príkladov dobrej praxe v práci s mládežou, ktorý sa má stať zdrojom informácií pre mládež a pracovníkov s mládežou.

5.4 Zviditeľňovať potrebu uznávania prínosu neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou medzi verejnosťou, školami, samosprávou a zástupcami zamestnávateľov a zabezpečiť šírenie tohto prínosu.

Gestor: IUVENTA

Partneri: aktéri práce s mládežou, MŠVVaŠ SR

Termín: 2019-2020

Oblasť 6: PARTICIPÁCIA

Cieľ:

Podporiť otvorený dialóg mladých ľudí s jednotlivými aktérmi v spoločnosti a motivovať ich k účasti na veciach verejných. Zároveň vzdelávať mladých ľudí, ale aj pracovníkov s mládežou a iných aktérov v tejto oblasti.

Opatrenia:

6.1 Rozvíjať kľúčové kompetencie mládeže podporou aktivít globálneho vzdelávania zameraných na ciele Agendy 2030 a zároveň podporovať kritické myslenie, rozvoj postojov a hodnôt a občiansku angažovanosť mladých ľudí.

6.2 Prostredníctvom vzdelávania zabezpečiť zvyšovanie úrovne kompetencií aktérov samospráv za účelom efektívnej spolupráce s mladými ľuďmi a zvýšenia ich participácie v samospráve.

6.3 Prostredníctvom vzdelávania zabezpečiť zvyšovanie vedomostí mladých ľudí o systéme fungovania verejnej správy a o ich občianskych právach a možnostiach participácie.

6.4 Realizovať informačnú kampaň blížiacich sa volieb za účelom zvýšenia povedomia mladých o dôležitosti aktívnej účasti vo voľbách

6.5 Podporovať EÚ dialóg s mládežou.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020

Oblasť 7: TVORIVOSŤ, PODNIKAVOSŤ A ZAMESTNANOSŤ

Cieľ:

Podporiť pripravenosť mladých ľudí na trh práce a zároveň ich motivovať k vlastnej podnikateľskej činnosti.

Opatrenia:

7.1 Zmapovať iniciatívy, ktoré poskytujú komplexné aktivity na podporu podnikania pre mladých.

7.2 Podporovať podnikateľskú gramotnosť mladých ľudí prostredníctvom zážitkových aktivít a/alebo vzdelávania, ako aj prostredníctvom stretnutí s úspešnými podnikateľmi, individuálnych konzultácií a praktických kurzov.

7.3 Zvyšovať povedomie detí a mládeže o možnostiach vzdelávania pre potreby uplatnenia sa na trhu práce a vytvárať podmienky na zlepšovanie kariérového poradenstva pre deti a mládež v rámci neformálneho vzdelávania.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020

Oblasť 8: SOCIÁLNA INKLÚZIA

Cieľ:

Posilniť informovanosť o sociálnej inklúzii a jej súčastiach a zároveň realizovať aktivity podporujúce akceptáciu mladých ľudí so znevýhodnením.

Opatrenia:

8.1 Realizovať aktivity s využitím nástrojov sociálnej inklúzie a šíriť príklady dobrej praxe realizované v tejto oblasti⁹.

8.2 Podporovať aktivity zamerané na posilnenie vnímavosti mládeže a širokej verejnosti, ktoré im priblížia život mladých ľudí so znevýhodnením.

8.3 Mapovať, podporovať a vytvárať programy, ktoré poskytnú pracovníkom s mládežou kompetencie pre prácu so skupinami mládeže ohrozenými sociálnym vylúčením.

⁹ (Např. vzdelávanie, príručky, stáže a iné, aby sa predišlo nepochopeniu v procese začleňovania mladých ľudí – např. dbať na špecifické zvyklosti, tradície, spôsoby interakcie medzi ľuďmi...) Príkladmi dobrej praxe sú napríklad Akreditované vzdelávania IUVENTY pre prácu so zdravotne znevýhodnenou mládežou, Vzdelávanie rómskych lídrov, Interkultúrne učenie a pod.

8.4 Vytvárať podmienky potrebné na zavedenie programu inkluzie do systému práce s mládežou (napr. návrhy legislatívnych úprav, potrebu prestaviť nástroje a pod.).

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020

Oblasť 9: ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ:

Podieľať sa na zlepšení zdravotného (telesného a duševného) stavu mládeže prostredníctvom lepšej informovanosti o problematike a prostredníctvom realizácie a financovania aktivít zameraných na zdravý životný štýl.

Opatrenia:

9.1 Podporovať informačné, osvetové a výchovné kampane ciele na mládež v oblasti telesného a duševného zdravia na regionálnej a celonárodnej úrovni.

9.2 Zvážiť realizáciu kampane „Je normálne si nechať poradiť“ s cieľom poukázať v spoločnosti na pozitíva komunikácie a spolupráce s odborníkmi s cieľom podpory psychického zdravia mládeže.

9.3 Podporovať pro-environmentálne a ekologicky udržateľné správanie mladých spotrebiteľov.

9.4 Vytvoriť databázu príkladov dobrej praxe v oblasti prevencie a výchovy k telesnému a duševnému zdraviu a environmentálnej výchovy.

9.5 Podporiť vzdelávacie programy a projekty zamerané na prevenciu a podporu duševného zdravia a udržiavania mentálnej kondície mládeže, vytvoriť priestor pre vzorové systémové riešenia s cieľom prispieť k zvýšeniu kvality a k ich vzájomnému sieťovaniu.

Gestor: MŠVVaŠ SR

Partneri: IUVENTA, aktéri práce s mládežou

Termín: 2019-2020